

PORODICA NAMEŠTAJA „DELOVI“**FURNITURE SERIES „PIECES“**Milica Rakočević, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad***Oblast – ARHITEKTURA**

Kratak sadržaj – U ovom radu predstavljena je porodica nameštaja, nazvana „Delovi“, odnosno kako je nastala, tj. kako se rodila ideja za kreiranje iste, šta sve čini ovu porodicu, kao i detaljan opis, svakog „člana“ porodice, od čega su sačinjeni svi delovi i njihove karakteristike.

Ključne reči: Dizajn, Nameštaj, Stolica

Abstract – In this paper, a furniture series will be presented. It is called „Pieces“. In this paper one can find where the series originated, what is it that makes this series, also a detailed description of every part of the series, what they are made of and their characteristics.

Keywords: Design, Furniture, Chair

1. UVOD

Dizajn podrazumeva rešavanje problema. Slično matematičkom rešavanju zadataka, kao što je pronaći x i u dizajnu je potrebno uraditi isto, s tim što u dizajnu x ne mora biti samo x , već i način kojim dolazimo do rešenja determiniše samo rešenje. Tako x u kombinaciji sa dizajnom može da postane $2x$, ili x^2 , ili xy , mogućnosti su velike.

U svetu dizajna ideja postaje monetarna jedinica, kojom se čovek može služiti. Ideja kao pokretač svega. Ideja kao najneuništljivija „stvar“ na svetu. Međutim ona sama nije dovoljna, potrebno je nekolicinu drugih faktora ispuniti, kako bi ideja opstala. Dizajn je zapravo sredstvo kojim ideja prestaje da bude samo ideja i postaje stvarna, tj. rađa se u novom obliku.

Obzirom da je predmet izučavanja na ovom modulu dizajn enterijera, autor će se baviti konkretnim predmetima. Te tako, ideja se uz pomoć dizajna, rađa kao predmet.

Zbog još jedne, od mnogobrojnih neuništivih ideja, autor se odlučio da svoj master rad posveti dizajnu nekoliko komada nameštaja. Tako je nastala serija nameštaja „Delovi“, koja će biti predstavljena u ovom radu.

2. O DIZAJNU ENTERIJERA

Sam pojam dizajna je suviše širok, jer u današnje vreme skoro pa sve, ako ne i baš sve, može biti predmet dizajna. Grananje dizajna nije njegovo usitnjavanje, već naprotiv, njegovo umnožavanje, jer svaka potcelina označava novi početak, koji može nastaviti prethodnu „odelu“.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bio Radomir Kojić, docent iz polja umetnosti.

S tim u vezi, dizajn enterijera takođe postaje širok pojam kojim se umnožava mogućnost istraživanja i pruža prostor za delanje (dizajniranje).

Dizajn enterijera predstavlja sponu između arhitekture i dizajna. Iako i sama arhitektura jeste jedan vid dizajna, ona sama je dovoljno sveobuhvatna da se vodi kao posebna disciplina, čija je jedna od odlika i dizajn.

Podrazumevajući da je jasan pojam enterijera, odnosno da se on odnosi na sve ono što se nalazi unutra, odnosno u zatvorenom prostoru, svako unapređivanje tog prostora i prilagođavanje njegovim korisnicima bi podrazumevalo dizajn enterijera. Kada god to u istoriji bilo i bez obzira što taj proces nije imao svoj naziv, ništa manje ga ne čini tim. Kao što nije bilo poznato da je Zemlja okrugla, saznanje o tome je ne čini manje okruglom, pre nego što se to saznalo. Moderan dizajn enterijera predstavlja takav dizajn, koji ispunjava utilitarnu namenu dizajniranih elemenata, po mogućstvu je podiže na viši nivo, ali je i prevazilazi, obezbeđujući pored potreba i estetičku stranu enterijera, obezbeđujući komfor, sigurnost, prijatnost. Kada govorimo o dizajniranju bez potrebe za namenom, govorimo o umetnosti. Dizajn enterijera je u stvari spoj utilitarnog dizajna i umetnosti. Kao što u geometrijskom smislu između svake dve tačke postoji tačka, tako se i dizajn enterijera nalazi između umetnosti i stvaranja radi funkcionalnosti. Ujedno ove dve discipline ne negiraju, niti anuliraju bilo koji deo jedna druge, već čine jedinstvo koje se stvara pri toj kombinaciji, i na taj način uzdižu jedna drugu na viši nivo.

3. O DIZAJNU NAMEŠTAJA

Zamislimo bilo koji prostor, enterijer bez nameštaja. Makar se bavili svim ostalim aspektima dizajna tog prostora, makar sve ostalo bilo na svom mestu, pa čak izrađeno u stilu koji baš vama odgovara, enterijer bez nameštaja nije potpun. A onda zamislimo taj isti prostor, sa nameštajem, ali da ostali aspekti njegovog uređenja nisu izvršeni, taj enterijer takođe ne bi bio potpun, ali nivo nedovršenosti ne bi bio isti. Možda bi u spavaćoj sobi nedostajao prekidač u boji i materijalu koji odgovara stilu sobe, ali bi postojao prostor za, na primer, spavanje. Možda bi falila lajsna u dnevnoj sobi, ali bi kauč mogao da služi za odmaranje, a u trpezariji bi sto i stolice služili za obedovanje, bez obzira što nedostaje luster. Nameštaj kao esencija enterijera. Možda čak možemo otići toliko daleko da na neki način i izjednačimo enterijer sa nameštajem.

Ukoliko zamislimo dizajn enterijera kao slagalicu od hiljadu delova, a dizajn nameštaja kao jedan od njih, možemo doći do daljeg zaključka da je zapravo i dizajn

nameštaja jedna slagalica, i to ništa manja nego ona čija je i deo. Svaki delić slagalice, ima svoju slagalicu i svaki kraj predstavlja novi početak. Svako saznanje otvara nove hodnike pune vrata, a onda shvatimo da sva vrata otvaraju nove hodnike (začarani krug).

Dizajnom nameštaja se možemo baviti s puno aspekata. Ako se bavimo materijalima od kog je sačinjen, onda se možemo baviti drvenim nameštajem, metalnim, plastičnim, staklenim, tekstilnim, kombinacijom nekih od ovih materijala. Ako se bavimo namenom nameštaja, možemo ga podeliti na kancelarijski nameštaj, nameštaj za stanovanje, nameštaj za eksterijer. Možemo ga podeliti i prema nameni za pojedinačne prostorije, kao što su nameštaj za spavaće sobe, za dnevne sobe, trpezarija, kuhinje, kupatila i slično.

Kako se donekle dizajn nameštaja može poistovetiti sa dizajnom enterijera, tako i stilovi nameštaj prate stilove u enterijeru. Kroz istoriju ih ima puno, od prvih civilizacija, do Stare Grčke, Antičkog Rima i srednjeg veka, preko gotike, renesanse i baroka, do bauhausa, intencionalnog stila i post-modernizma, a na kraju stilovi koji su popularni u poslednje vreme, a neki se i preklapaju sa sadašnjicom su pop art, haj tek i eko dizajn.

Stolica kao simbol dizajna nameštaja predstavlja dobar osnov na kom su vrlo jasno primetne stilske razlike. Tačnije, stolica je komad nameštaja na kom se dizajn nekog stila najočiglednije primećuje i iz njenog primera je najlakše sagledavati razlike.

4. SERIJA NAMEŠTAJA „DELOVI“

Početak serije nameštaja „delovi“ desio se prilikom izrade predmetnog zadatka na master studijama, na predmetu „Mobilijar“. Zadatak je bio da se projektuje stolica. Bez previše striktnog usmerenja, svim studentima dopuštena je sloboda izbora, što se na prvi pogled činilo vrlo oslobađajućim. Međutim, na drugi pogled, ta sloboda nije nužno i dobra po dizajnera, u ovom slučaju studente (o čemu je pisano u prethodnim poglavljima). Svako ograničenje je ujedno i usmerenje pri projektovanju. Prilikom procesa projektovanja, sam dizajner se nađe u situaciji da mora da donese ogroman broj odluka, kojim se bliže određuje dizajn. Ponekad sav taj odabir može biti vrlo opterećujuć. Odabir stila, dimenzija, oblika, materijala, boja, odabir kombinacija svih ovih faktora utičaja je veliko breme.

Ipak, kako je autoru, već duže vreme, želja bila da projektuje svoju stolicu, godine iskustva u odabiru, u imaginarnom obliku, zamišljanja i stvaranja ličnih afiniteta, pomogla su da lakše prebrodi niz pitanja, koja su se stvarala prilikom projektovanja. Kada je nastala stolica, bilo je mnogo lakše kreirati sve ostale elemente serije.

Kada je nastala stolica (o kojoj će biti više reči u narednim poglavljima), bilo je mnogo lakše kreirati sve ostale elemente serije. Samo sagledavanje mogućnosti je postalo naporno, što znači da je lakše bilo proizvesti novi dizajn, za neki drugi predmet. Ovo je momenat kada se vraćamo na priču od pre par stavova, gde zapravo naglašavamo da umerena ograničenost nekada olakšava proces inovativnosti. To je i sada bio slučaj.

Serijski i sama podrazumeva niz koji ima zajednička obeležja. Baš iz razloga tih zajedničkih obeležja,

preuzimanje sličnih, ili istih karakteristika, uprostilo je proces stvaranja novih predmeta nameštaja. Novi komadi serije preuzimaju delove postojećeg dizajna, te tako manje opterećuju dizajnera u istraživanju novih mogućnosti.

Serijski nameštaja „delovi“ predstavlja seriju koja za cilj ima lako prilagođavanje različitim stilovima. S tim da se to prilagođavanje ne vrši izmenama na samim komadima nameštaja, već eventualno dodavanjem dekora, koji samo dopunjuje namenu samog komada. „Delovi“ bi trebalo da čine deo svakodnevnog upotrebe nameštaja. Ako vršimo podelu nameštaja prema nameni prostorije u kojoj se koristi, ova serija je namenjena pretežno za dnevni boravak. Ipak svi elementi ove serije mogu biti upotrebljavani u drugim prostorijama, a nekima se čak može i menjati namena. Ovu seriju čine sledeći elementi: stolica 1, stolica 2, otoman / hoklica, klub sto, tv komoda i polica.

4.1. Stolica 1

Stolica 1 je stolica od koje je krenula ideja o seriji nameštaja. Želja autora jeste da ova stolica bude čistih, pravilnih linija, jednostavnih geometrijskih oblika, da odiše stabilnošću, ali i prozračnošću.

Odabrani materijal je drvo, i to orahovo drvo. U kombinaciji boje i ostalih fizičkih osobina istog, ovo drvo se našlo na prvom mestu prilikom odabira.

Stolica 1 namenjena je da bude trpezarijska/ radna stolica. Standardne visine sedenja, malo više od 40 (četrdeset) centimetara. Stolicu čine sledeći elementi: postolje, sedalni deo, naslon i štapovi.

Sedalni deo i naslon su jednostavni pločasti elementi. Oba su pravougaonog oblika, ali različitih dimenzija. Ovde je iskorištena veza uklapanja kao način spoja. Oba ova elementa imaju plitka udubljenja, kako bi precizno nalegla na cilindrične štapove i osigurala nepokretljivost, tj. klizanje jednog elementa preko drugog. Kada se sedalni deo i naslon spoje, čine strukturu koja zaklapa ugao od 105° (sto pet stepeni). Postavljanjem ove strukture na cilindrične štapove, koji prolaze kroz već postojeće rupe na postolju, završava se spajanje elemenata.

Ova stolica može da posluži i kao radna stolica, i kao trpezarijska stolica, ili prosto kao dodatni broj sedećih mesta u jednoj dnevnoj sobi, kako je autor prvenstveno i zamišljao.

4.2. Stolica 2

Vrlo slična stolici broj 1, ova druga stolica ustvari nije potpuno nova stolica, već varijanta korišćenja stolice 1.

Razlika kod stolice 2 je što se rupe na trokrajnim ramovima postolja nalaze na drugačijim mestima. Te se i pozicioniranje cilindričnih štapova promenilo. A kako su svi delovi ove stolice uzajamno povezani i zavisni, sedalni deo i naslon se takođe nalaze na novom mestu. Sedalni deo i naslon su istih dimenzija i oblika kao kod stolice 1, zapravo kao svi ostali elementi i svi elementi se spajaju na isti način, odnosno tesarskim vezama. Jedina razlika kod sedalnog dela i naslona, u odnosu na stolicu 1 ove serije je što su plitka udubljenja pomerena, odnosno nalaze se na drugačijim mestima, kako bi se osiguralo postavljanje u tačno zamišljenu poziciju.

Sada ova stolica ima ulogu naslonjače. Naslonjača podrazumeva nisko sedenje, u proseku visina sedalnog dela iznosi 25 (dvadeset pet) centimetara.

Zbog ovakvog postavljanja delova stolice 2 i zbog samog izgleda svih delova, u ovom slučaju deo ramova postolja ujedno služi i kao rukonasloni. Postojanje rukonaslona samo još više doprinosi udobnosti stolice, pri njenom korišćenju. Kao i stolica 1, i ova stolica je zamišljena da bude sačinjena od istog materijala, odnosno od orahovog drveta, da odiše jasnim linijama i jednostavnošću.

4.3. Otoman / hoklica

Ovaj element „delova“ zamišljen je kao nastavak, odnosno u paru sa stolicom 2. Po uzoru na jednu od autorovih omiljenih stolica Eames Lounge Chair, ideja je bila da i stolica 2 ima svoj otoman.

Urađen u istom maniru kao stolice 1 i 2, otoman takođe ima postolje, koje veoma podseća na ono kod stolica, samo što je manjih dimenzija. Takođe i ovo postolje ima rupe za predviđene štapove, samo što su one sada na jednakim visinama. Odnosno, ove rupe su sada istovetne ne samo u odnosu jednog trokrakog rama sa drugim, nego i međusobno.

Postolje ovog elementa jeste manjih dimenzija, ali ne u svakom pravcu, jer se zadržava širina elementa od 60 (šezdeset) centimetara, kako bi odgovarala stolici 2.

Nakon izrade trodimenzionalnog modela ovog komada nameštaja, a i tokom njegovog idejnog rešavanja, uočena je njegova mogućnost da bude višesvršan. Tako, ovaj element serije „delovi“ može da posluži kao otoman, ukoliko se pozicionira uz stolicu 2.

Sa druge strane, ovakav jedan komad nameštaja, svojim izgledom veoma podseća na stolicu bez naslona, tj. hoklicu. Što znači da ovaj element serije nameštaja „delovi“ može da bude zaseban, te da nije zavistan ni od jednog drugog elementa serije. Nije obavezno da bude dodatak nekom elementu.

Univerzalnost ovog elementa je što se može posmatrati i kao stočić. Pomoćni stočić. Ukoliko se zadesi potreba za dodatnim prostorom za privremeno odlaganje stvari, kao što su šoljica sa kafom, tanjir sa kolačima, knjiga, ili bilo koji drugi predmet, ovaj multifunkcionalni element može da posluži i kao stočić.

4.4. Klub sto

Klub sto iz serije „delovi“ takoreći „pozajmljuje“ svoje postolje od stolice 1 i stolice 2 ove serije. Ovaj klub sto se sastoji iz dva pločasta elementa, tj. ima glavnu ploču stola, kao i policu, koja se nalazi ispod glavne ploče na približno 20 (dvadeset) centimetara udaljenosti. Obe ploče, kao i u prethodno pominjanim komadima nameštaja, imaju svoja plitka udubljenja, kako bi osigurala poziciju istih.

U zavisnosti od toga za kakvim stolom, korisnik ovakvog komada nameštaja, ima potrebu, ovaj klub sto se može izmeniti. Opcija je nekoliko.

4.5. TV komoda

Do sada je jasno da ova serija uporno koristi isti materijal, isti način izrade i spajanja svih elemenata, te se ni u slučaju tv komode nije mnogo toga promenilo. Po opisu elemenata, kao i njenoj multifunkcionalnosti, ova tv komoda je najbližnja otomanu/ hoklici.

Međutim, glavna ploča tv komode je dužine 140 (sto četrdeset) centimetara, iz istog razloga što televizori postaju sve tanji, ali sve većih preostalih dveju dimenzija.

Iz razloga povećane dužine ove komode, preuzeto postolje od hoklice, je samo izduženo, kako bi se obezbedila stabilnost glavne ploče.

4.6. Polica

Poslednji komad nameštaja serije »delovi« je ova polica.

Dizajn ove police direktno je proizašao iz dizajna gore pomenute tv komode. Širina i dužina glavnog pločastog elementa je ostala nepromenjena. S tim što ova polica sadrži tri ista pločasta elementa. Izmene postolja su primetne, kako bi se mogle nanizati tri police. Izmene podrazumevaju povećanje visine elementa.

U zavisnosti od mesta oslonca pločastih elemenata na cilindrične štapove, napravljena su plitka udubljenja na svakoj polici na određenim mestima.

Dubina od 35 (trideset pet) centimetara je pogodna za namenu koju ima ovaj komad nameštaja. Police se pretežno pozicioniraju uz zid, ili kao prostorna pregrada, te tako ne zauzima veliku površinu.

5. ZAKLJUČAK

Seriya nameštaja „delovi“ (slika 1.) je tokom svog nastanka imala za cilj da kreira jednostavne komade nameštaja, koji prvenstveno ispunjavaju i naglašavaju funkcionalnost svakog komada nameštaja pojedinačno.

Prilikom dizajniranja svakog elementa vodilo se računa o lakoj proizvodnji svih delova, kao i svih „delova“, korišćenju lako dostupnih materijala i već uveliko korišćenih tehnika.

Slika 1. – porodica nameštaja »delovi«

6. LITERATURA

- [1] Ernst Nojfert, ARHITEKTONSKO PROJEKTOVANJE;
- [2] H. W. Janson, Istorija umetnosti;
- [3] Milosavljević Radmila i Mirjana, Dizajn i dizajneri XX veka.

Kratka biografija:

Milica Rakočević rođena je u Novom Sadu 1995. god. diplomski rad odbranila je 2020. godine na Fakultetu tehničkih nauka iz oblasti Arhitekture i urbanizma.